Inspiratiedag zorgzame gemeenschappen

Domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen

26 januari 2026

van Zorg naar
Gewoon Leven

Wifi: Zilveren Kruis gast

van Zorg naar
Gewoon Leven

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast) • Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland • Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht
11:10 – 11:30	Pauze • Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen
12:30-13:30	Lunch
13:30-15:45	Inspiratierondes Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	**Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast)** • Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland • Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht
11:10 – 11:30	Pauze • Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen
12:30-13:30	Lunch
13:30-15:45	Inspiratierondes Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

van Zorg naar Gewoon Leven

Zelf doen
Wat wil en kan een oudere zelf?
Of kan hij zelf weer aanleren?

van Zorg naar
Gewoon Leven

Zelf doen
Wat wil en kan een oudere zelf?
Of kan hij zelf weer aanleren?

Samen doen
Wat kan het netwerk en de gemeenschap betekenen voor de oudere? En andersom?

van Zorg naar
Gewoon Leven

Zelf doen
Wat wil en kan een oudere zelf?
Of kan hij zelf weer aanleren?

Samen doen
Wat kan het netwerk en de gemeenschap betekenen voor de oudere? En andersom?

Technologie helpt
Hoe kan technologie of de woon-omgeving de oudere ondersteunen om langer zelfstandig te blijven?

van Zorg naar
Gewoon Leven

Zelf doen
Wat wil en kan een oudere zelf?
Of kan hij zelf weer aanleren?

Samen doen
Wat kan het netwerk en de gemeenschap betekenen voor de oudere? En andersom?

Technologie helpt
Hoe kan technologie of de woon-omgeving de oudere ondersteunen om langer zelfstandig te blijven?

Zorg ondersteunt
Welke professionele ondersteuning of zorg is aanvullend dan nog nodig?

van Zorg naar
Gewoon Leven

LUISTERTIP!

De podcast over inspirerende oplossingen uit de samenleving voor grote maatschappelijke vraagstukken.

Volg in de Apple Podcast App

Volg in de Spotify Podcast App

Volg de podcast 'van Zorg naar Gewoon Leven' in je favoriete podcast app!

of ga naar www.vanzorgnaargewoonleven.nl/podcast

van Zorg naar Gewoon Leven

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Zilveren Kruis | ZORG KANTOOR

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast)
	• **Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland**
	• Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht
11:10 – 11:30	Pauze
	• Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen
12:30-13:30	Lunch
13:30-15:45	Inspiratierondes
	Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

De stand van aan- en afgehaakt Nederland

Josse de Voogd januari 2026

- Verkiezingen & onbehagen
- Portret & barometer
- Cijfers, kaarten & kijken
- Gezondheid & samenhang

'Bakfietsen en Rolluiken'
https://www.wetenschappelijkbureaugroenlinks.nl/artikelen/bakfietsen-en-rolluiken

Atlas van Afgehaakt Nederland
https://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/atlas-van-afgehaakt-nederland/

Afbeelding: rapport **Adviescommissie VWDR**
Ontwerp & vormgeving: VormVijf

Stand van Nederland - 'Aangehaakt'
Omroep WNL (2023/24/25)
https://npo.nl/start/serie/stand-van-nederland-aangehaakt

Movisie
https://www.movisie.nl/publicatie/horizontaal-verticaal-vertrouwen-nederland

De Nederlander op de kaart

https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/landelijk/vaccinaties

Gezondheid en samenhang

VZinfo.nl: Kaart Goed ervaren gezondheid in Zeist, 2024
https://www.vzinfo.nl/buurtatlas

https://www.vzinfo.nl/gezonde-levensverwachting-regionaal

VZinfo: https://www.vzinfo.nl/arbeidsongeschiktheid/regionaal

VZinfo: https://www.vzinfo.nl/overgewicht/regionaal/obesitas

https://www.vzinfo.nl/eenzaamheid/regionaal/volwassenen

‘Gelaagd land’

- religie
- sociaal-economisch
- opleiding & globalisering
- -> systemisch
    - vertrouwen/grip

https://decorrespondent.nl/6298/deze-eeuwenoude-grenzen-kleuren-de-verkiezingen-nog-altijd/7576ecd5-cf0d-0da5-3b68-abe516463ada
https://decorrespondent.nl/9569/de-politieke-kaart-van-nederland-verschoot-tweemaal-flink-van-kleur-maar-is-stabieler-dan-ze-lijkt/a2a88300-b6ae-0744-11c2-b1b703bf254b

Atlas van Afgehaakt Nederland i.s.m. René Cuperus

- Bovens & Wille: ‘diplomademocratie’
- Veranderende tegenstellingen
- Geen willekeur
- Zichtbaar maken
- Draaien knoppen voor jou? Grip.
- ‘Opstand in het paradijs’
- Strijd om duiding.
- ‘Buitenstaanders en gevestigden’

Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties
Kennisbank Openbaar Bestuur
https://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/atlas-van-afgehaakt-nederland/

Nederland goede kant op

Niet tevreden eigen leven

Tevreden eigen leven

Nederland verkeerde kant op

Figuur 9: *Posities van groepen respondenten als het gaat om tevredenheid met het eigen leven (horizontale as) en hun visie op of het de goede of de verkeerde kant op gaat met Nederland (verticale as).*
Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2018 (COB 2018/4, pagina 14, figuur 1.2)

Afbeelding: SCP, zoals gepubliceerd in Atlas van Afgehaakt Nederland
https://www.scp.nl/publicaties/monitors/2018/12/28/burgerperspectieven-2018-4
https://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/atlas-van-afgehaakt-nederland/

Olifantencurve - Branko Milanovic

Door Daniel Hentschel bij de Cedris - lezing

Zij die herstructureren en zij die geherstructureerd worden

Leefbaarometer. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties https://www.leefbaarometer.nl/kaart/#kaart

Josse de Voogd
www.jossedevoogd.nl
https://www.linkedin.com/in/jossedevoogd/
www.twitter.com/jossedevoogd

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast)
	• Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland
	• **Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht**
11:10 – 11:30	Pauze
	• Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen
12:30-13:30	Lunch
13:30-15:45	Inspiratierondes
	Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

Inspiratiedag zorgzame gemeenschappen

Praktijkvoorbeeld Utrecht Oost

Anja van der Aa (Oost voor Elkaar) & Ernst-Jan Wind (Sterkzorg)

Gemeenschapsgericht organiseren

Samenwerken

Transformeren

Wijk Utrecht Oost (>32.000 inwoners)

Gemeenschapsversterkend organiseren

ABCD is het proces dat mensen samenbrengt om in hun buurt, wijk of dorp zelf en samen verandering teweeg te brengen. Dit vanuit eigen kracht, eigenaarschap en zeggenschap en met veel ruimte voor passie en talent(ontwikkeling). Ontmoeten & contact zijn sleutels.

Wijkcoöperatie Oost voor Elkaar = aanspreekbaar bewonerscollectief

- Georganiseerde burenhulp voor hele wijk
- Op drie buurtlocaties een ‘buurtondersteuner’ voor 2 uur per week
- In die 3 buurten: informatiepunt, dialoog (2x), cultuur, lezen (2x), wandelen (3x), samen eten, creatieve groepen, schrijfatelier, fietsen, knutselen (2x), zwemmen etc.
- Budgetbeheer voor complexe situaties
- Ondersteunen van voorzorgcirkels in de hele wijk
- Energiebuurtprojecten in zeven buurten
- Avond4(wandel)daagse met scholen
- Digitaal wijkplatform & wijkmagazine voor hele wijk
- Testsessies en informatiebijeenkomsten over levensvragen & digitale innovaties
- Wijkplatformfunctie (stem van bewoners)

Dankzij subsidieregeling ‘Sociale basis’ van gemeente Utrecht. Deze regeling is vanaf 2027 verruimd en schept structurele ruimte voor buurtnetwerken (lees: buurtondersteuners)!

Concreet voorbeeld: Voorzorgcirkels in Oost

'Het is gemakkelijker dan je denkt'

Elke 4e woensdag v/d maand van 10.00 tot 12.00 uur

Werkruimte Oost voor Elkaar, 1e verdieping Podium Oost
Oudwijkerdwarsstraat 148

Oost voor Elkaar

Ca. **265.000 bewoners** ingeschreven bij de huisarts.

Een Netwerkorganisatie van een stedelijke Sterkzorg BV en:

- Fysiotherapeuten; (FUS),
- Apotheken (CAU)
- 8 wijkorganisaties;

43.000 bewoners ingeschreven bij een huisarts in Oost

Betrokken eerstelijnsp

- 1 Podotherapiepraktijk
- 4 Apotheken
- 5 Fysiotherapiepraktijken
- 7 Huisartsenpraktijken
- 2 Diëtistenpraktijken
- 3 Psychologiepraktijken

- 3 Hoofdig stichtingsbestuur
- 1 Wijkcoördinator
- 1 Communicatie-adviseur
- **200+ professionals**

Stichting Sterkz.org Oost is een eerstelijns wijkorganisatie en heeft als doel bij te dragen aan het optimaliseren van gezondheid, het vergroten van het welzijn en het versterken van de zelfredzaamheid en veerkracht van de inwoners in Utrecht Oost, door middel van het faciliteren van eerstelijns professionals en praktijken bij samenwerken met de overige zorgpartners in de wijk. Er is ruimte voor innovaties, leren en ontwikkeling op het gebied van zorg, samenwerking en leidinggeven.

Uitgangspunt

- Focus op goede basissamenwerking én experimenteerruimte (opgaven)
- Inhoudelijke thema's integreren met activiteiten van bewoners; (niet bewonersparticipatie als apart project....)
- Inzetten op mee-doen in meerdere wijken, leren van variatie (wijkgericht tenzij..)
- Zowel concrete inzet op coördinatie tbv samenhang als faciliteren (vacatie-vergoeding) dat professionals kunnen mee-doen op minimaal 1 opgave of in de basissamenwerking;
- Bij de start wijkoverstijgende belangen/afwegingen onderdeel maken van het afwegingskader in Samen Oost.

Samenwerken is het proces waarbij twee of meer partners gezamenlijk werken aan een gemeenschappelijk doel. Dit vereist inzet, open communicatie, het nemen van verantwoordelijkheden en het respecteren van elkaars kwaliteiten, wat leidt tot een beter resultaat. Spelregels en korte lijnen zijn sleutels.

Eerlijk en onderbouwd nee zeggen vraagt lef; Nee accepteren ook!

Samen Werken aan een Gezamenlijke opgave betekent ook het accepteren van - en investeren in:

- Afhankelijkheid (ik kan het niet alleen)
- Gelijkwaardigheid (mijn perspectief doet er toe en die van de ander evenveel)
- Wederkerigheid (soms doe ik iets (niet), de volgende keer mag ik dat ook van de ander verwachten)

Werkvisie Samen Oost (DEF, 7 april 2025)

Binnen Samen Oost willen we met en vanuit behoeften van bewoners samenwerken aan opgaven gericht op participatie, gezondheid en welzijn in de wijk Oost, met hoge impact, waar een integrale (buurt)aanpak nodig is. We werken samen aan opgaven vanuit onderstaande vertrekpunten en principes. Daarbij leren en transformeren we als één geheel.

Het begint met vertrouwen en transparantie	Bewoners doen gelijkwaardig mee	We kennen de krachten van de wijk Oost, haar buurten en elkaar
We zijn een netwerk met vaste aanspreekpunten	We zorgen dat de basis samenwerking op orde is	We maken samen impact door de juiste dingen te doen op de juiste manier
We zetten maximaal onze mogelijkheden in	We delen relevante informatie & kennis	We werken integraal en slechten schotten

Uitgangspunten ‘Met elkaar voor elkaar’

1. Gemeenschapskracht centraal: wat bewoners zelf kunnen, dat doen zij zelf. Starten bij wat er al is in de wijk of buurt, bewoners kunnen meer regie nemen, van daaruit in gelijkwaardige samenwerking tussen professionele organisaties, vrijwilligersorganisaties en bewoners(organisaties) bespreken wat aanvullend nodig is.
2. Samenwerken in de wijk: bewoners, vrijwilligers, beroepskrachten per wijk benoemen samen met gemeente specifieke opgaven. Rondom deze specifieke opgaven wordt afgesproken hoe wordt samengewerkt en wie welke rol heeft.
3. Community care (zorgzame gemeenschappen en peer-to-peer) en groepsgericht tenzij én met blended care dragen bij aan samenredzaamheid, gemeenschapsvorming, preventie en bewustwording. Dit moet de individuele zorg of ondersteuning ontlasten als ook samenhangende basiszorg bewerkstelligen.
4. Ongelijk investeren voor gelijke kansen: beschikbare middelen gaan naar mensen en plekken die dit het hardst nodig hebben. Ook als in onze wijk of mijn buurt verschillen zijn ten opzichte van andere wijken in de stad.
5. Sturen vanuit heldere kaders: een betere balans tussen maatschappelijke ambities en beperkte financiële mogelijkheden. Ook werken met kritische prestatie-indicatoren (KPI’s) daar waar het passend en helpend is.

Waarden

Keuzevrijheid & vertrouwen: op basis van goede informatie samen keuzes maken en samenwerking vormgeven.
Transparantie & vindbaarheid: weten bij welke persoon je op juiste plek bent. Altijd doorverwijzen naar personen.
Gelijkwaardigheid, kwaliteit & verantwoordelijkheid: (steeds weer) neutraal het gesprek met elkaar aangaan, elkaar persoonlijk aanspreken bij onduidelijkheden en concreet benoemen wat beter kan, met oog voor ieders verantwoordelijkheid.

Gedragsregels

- Korte lijnen zijn belangrijk; elkaar persoonlijk en direct aanspreken als iets niet op gang komt of stagneert.
- Respect voor ieders tempo; nieuwkomers worden goed geïnformeerd. Waar een wil (energie) is, is de weg.
- We bevragen elkaar kritisch op wat de bedoeling is en wat het oplevert. (Werk)afspraken zijn transparant.

Domeinoverstijgend wijkverband Samen Oost

- Gestart met ZonMw-subsidie -> DOCK-middelen -> budgetbeheerder
- Strategisch kernteam (3 x per jaar), inclusies bewoners
- Samenwerkingsvisie met gezamenlijk doel en uitgangspunten
- Open buurtbijeenkomsten en jaarlijks bewonersberaad
- Open lerende netwerkbijeenkomsten met pitches (3 x per jaar)
- Wijkdata-Wijkdoen proces
- Coalities voor geprioriteerde wijkopgaven
- Netwerklijst, wijkapp en website: https://oostvoorelkaar.nl/samenoost

Coördinatieteam (en onderzoeker van Hogeschool Utrecht)
Het coördinatieteam signaleert, maakt wegwijs, denkt mee, verbindt, jaagt aan, neemt obstakels weg en reflecteert. In het coördinatieteam zitten coördinatoren vanuit bewoners, sociaal domein, zorg en onderwijs. Het coördinatieteam ziet elkaar (online) elke twee weken.

Concrete samenwerkingsprojecten 2024 en 2025

Transformatie is een fundamentele, structurele en diepgaande verandering, zoals het (om)vormen van een (samenwerking)organisatie. Het proces kan niet 'teruggedraaid' worden en houdt een 'sterven en geboren worden' van iets nieuws in. Samen vormgeven (inclusief nieuwe taal) en samen leren zijn sleutels.

We zien de aard van het leren veranderen

- Kijk eens naar de **aard** van de gesprekken in je werkgroep of overleg;
- Creëer ruimte om **andere vragen** aan elkaar te stellen

1e Wijk(transformatie)opgaven in Utrecht Oost

- Leefstijl – alcoholgebruik en vapen
- Mentaal welzijn volwassenen (25-45 jaar)
- Mentaal welzijn jongeren en jongvolwassenen (16-25 jaar)
- Vitaal ouder worden in de wijk
  (incl. overal buurtondersteuners)
- Neurodivergentie
- Stille casussen – complexe casuïstiek

Hoe gaan we dat presterend en lerend doen?

- Voor geconcretiseerde opgaven wordt capaciteit vrijgemaakt. Afspraken via het kernteam. Reikwijdte van plan kan variëren: (sub)buurt, (sub)wijk of (sub)regionaal.

- Wijkcoöperatie Oost voor Elkaar gaat financiële middelen aanvragen voor parttime buurtondersteuners in 7 buurten (behalve buurten waar 2 welzijnsorganisaties zitten) -> alle buurtondersteuners vormen samen een intervisiegroep.

Wat we nog missen voor meer dynamiek en tempo:

- Digitale samenwerkingsruimte
- Programmadirecteur met mandaat

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast) • Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland • Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht
11:10 – 11:30	**Pauze** • Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen
12:30-13:30	Lunch
13:30-15:45	Inspiratierondes Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

LUISTERTIP!

De podcast over inspirerende oplossingen uit de samenleving voor grote maatschappelijke vraagstukken.

Volg in de Apple Podcast App

Volg in de Spotify Podcast App

Volg de podcast 'van Zorg naar Gewoon Leven' in je favoriete podcast app!

of ga naar www.vanzorgnaargewoonleven.nl/podcast

van Zorg naar Gewoon Leven

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Zilveren Kruis | ZORG KANTOOR

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast) • Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland • Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht
11:10 – 11:30	Pauze • **Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen**
12:30-13:30	Lunch
13:30-15:45	Inspiratierondes Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

Dialoogsessie – zo werkt het

- Vorm groepen van ± 8 personen
- Ga naar de sta-tafels in Atrium & Rosa Parks
- Mix met mensen die je nog niet kent
- Kijk naar de kleur op naamlabels → maak een regenboog

van Zorg naar
Gewoon Leven

Verdiepende vragen

1. Welke rol heeft een ieder van jullie bij het samenwerk mét zorgzame gemeenschappen?
   (Bijv. als ouderenzorgorganisatie, als gemeente, als woningcorporatie)

2. Hoe kun je domeinoverstijgend beter samenwerken mét zorgzame gemeenschappen?

van Zorg naar
Gewoon Leven

Plenaire terugkoppeling

1. Welke rol heeft een ieder van jullie bij het samenwerk mét zorgzame gemeenschappen?
   (Bijv. als ouderenzorgorganisatie, als gemeente, als woningcorporatie)

2. Hoe kun je domeinoverstijgend beter samenwerken mét zorgzame gemeenschappen?

van Zorg naar Gewoon Leven

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast) • Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland • Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht
11:10 – 11:30	Pauze • Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen
12:30-13:30	**Lunch**
13:30-15:45	Inspiratierondes Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

Programma

09:00 – 10:00	Inloop
10:00 – 12:30	Opening en toelichting op de beweging VZNGL (o.a. podcast) • Keynote: Josse de Voogd – De stand van Aangehaakt Nederland • Keynote: Anja van der Aa (Stadscoöperatie Samen030) samen met Gemeente Utrecht • Dialoogsessie: verdiepend gesprek over domeinoverstijgend samenwerken met zorgzame gemeenschappen
12:30-13:30	Lunch
13:30-15:45	**Inspiratierondes** **Twee rondes inspirerende deelsessies met praktijkvoorbeelden uit verschillende domeinen**
15:45 – 16:30	Afronding en borrel

van Zorg naar Gewoon Leven

	Rosa Parks 1	Rosa Parks 2	Schweitzer 2	Rosa Parks 3
Ronde 1 13:30-14:30	1 Samen bouwen aan een samenredzame gemeenschap in Hierden	2 Woonlocatie Leemwierde in Almere	3 Beleid en financiering van zorgzame gemeenschappen	4 Sterk met je netwerk in Lelystad
Ronde 2 14:45-15:45	7 Door Achterveld Voor Achterveld - inwonerinitiatief dat aanvullende zorgzame voorzieningen organiseert	6 JIMwerkt – Circulaire zorg met de JIM (Jouw Ingebrachte Mentor)	8 Beleid en financiering van zorgzame gemeenschappen	5 Zo bouw je gemeenschappen, geen wijken

LUISTERTIP!

De podcast over inspirerende oplossingen uit de samenleving voor grote maatschappelijke vraagstukken.

Volg in de Apple Podcast App

Volg in de Spotify Podcast App

Volg de podcast 'van Zorg naar Gewoon Leven' in je favoriete podcast app!

of ga naar www.vanzorgnaargewoonleven.nl/podcast

van Zorg naar Gewoon Leven

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Zilveren Kruis | ZORG KANTOOR